

Dz.U. 1983 nr 43 poz. 191

USTAWA
z dnia 16 grudnia 1972 r.

o podatku obrotowym

Art. 1.

1. Opodatkowaniu podatkiem obrotowym podlega działalność wytwórcza, usługowa i handlowa, wykonywana na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej przez osoby fizyczne oraz nie będące jednostkami gospodarki społecznej osoby prawne i inne jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej.
2. Opodatkowaniu podlega również działalność wykonywana na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej przez osoby określone w ust. 1, mające miejsce zamieszkania lub pobytu albo siedzibę za granicą, jeżeli osoby te wykonują ją osobiście lub przez swego przedstawiciela albo pracownika bądź przy pomocy utrzymywanego w Rzeczypospolitej Polskiej zakładu lub innego stałego urządzenia.
3. Działalność wymieniona w ust. 1 i 2 podlega opodatkowaniu, jeżeli wykonywana jest w okolicznościach wskazujących na zamiar wykonywania świadczeń w sposób częstotliwy, aby mieć stąd główne lub uboczne źródła przychodów, chociażby nawet świadczenie było wykonane jednorazowo. Opodatkowaniu podlega również działalność polegająca chociażby na jednorazowej sprzedaży rzeczy w tym celu nabytych.
4. Działalność podlega opodatkowaniu niezależnie od tego, czy jest wykonywana z zachowaniem warunków przepisanych prawem. Nie podlegają jednak opodatkowaniu świadczenia wynikające z czynności, które nie mogą być przedmiotem prawnie skutecznej umowy.
5. Opodatkowaniu podlegają również:
 - 1) towary sprowadzone przez osoby i jednostki wymienione w ust. 1 i 2 lub nadesłane tym osobom i jednostkom z zagranicy,
 - 2) nadmierne ubytki produktów objętych szczególnym nadzorem podatkowym według zasad określonych dla jednostek gospodarki społecznej.
6. Uważa się, że towar został sprowadzony z zagranicy przez tę osobę lub jednostkę, która z mocy odrębnych przepisów jest obowiązana do uiszczenia cła albo byłaby do tego obowiązana, gdyby towar nie był zwolniony od cła lub cło nie zostało zawieszone, bądź gdyby na dany towar obowiązywała inna stawka celna niż zerowa.
7. Przepis ust. 6 stosuje się odpowiednio do osób lub jednostek, którym towar został nadesłany z zagranicy.

Art. 2.

1. Obowiązek podatkowy powstaje z chwilą rozpoczęcia wykonywania działalności.

Opracowano na podstawie: tj. Dz.U. z 1983 r. Nr 43, poz. 191; z 1985 r. Nr 12, poz. 50; z 1989 r. Nr 3, poz. 12, Nr 74, poz. 443; z 1991 r. Nr 9, poz. 30, Nr 35, poz. 155, z 1992 r. Nr 21, poz. 86, Nr 68, poz. 341, z 1993 r. Nr 28, poz. 127.

ustawa utraciła moc (Dz.U. 93 r. Nr 11, poz. 50, art. 55)

do 31 12 94 r. przepisy ustawy stosuje się nadal do usług skupu i sprzedaży walut obcych.

przepisy ustawy nie dotyczą podatku obrotowego z tytułu prowadzenia gier losowych i totalizatorów

2. Obowiązek podatkowy kończy się z upływem miesiąca, w którym zaprzestano wykonywania działalności lub ukończono rozrachunek z tej działalności.

Art. 3.

1. Wolne od podatku obrotowego są:

- 1) działalność polegająca na nauczaniu - również przy pomocy zorganizowanego zakładu,
- 2) twórczość lub działalność naukowa, artystyczna, literacka i publicystyczna, nie połączona z prowadzeniem przedsiębiorstwa ani z wydawnictwem własnego nakładu,
- 3) działalność polegająca na prowadzeniu bibliotek, czytelni, muzeów, galerii sztuki i przedsięwzięć wystawowych przez osoby prawne, których celem statutowym jest działalność naukowa, oświatowa, kulturalna, sportowa oraz w zakresie kultu religijnego, dobroczynności i opieki społecznej, jeżeli przekazały w roku podatkowym lub w roku bezpośrednio po nim następującym wszystkie uzyskane w roku podatkowym dochody bezpośrednio na cele statutowe,
- 4) działalność polegająca na prowadzeniu internatów, schronisk noclegowych, przytułków, a także innych placówek opieki społecznej, prowadzonych lub utrzymywanych przez osoby prawne określone w pkt 3,
- 5) sprzedaż całego przedsiębiorstwa oraz rzeczy należących do przedsiębiorstwa, nie będących przedmiotem jego działalności, sprzedaż zaś rzeczy będących przedmiotem jego działalności - jeżeli nabywca prowadzi nadal nabyte przedsiębiorstwo,
- 6) sprzedaż produktów roślinnych i zwierzęcych pochodzących z własnej uprawy lub hodowli, nie przerobionych sposobem przemysłowym, dokonywana bez utrzymywania odrębnych stałych miejsc sprzedaży poza obrębem uprawy lub hodowli,
- 7) przychody, o których mowa w art. 12, w art. 13 pkt 2-8 i art. 57 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. Nr 80, poz. 350 i Nr 100, poz. 442),
- 10) sprzedaż ryb i raków pochodzących z własnego połowu nie przerobionych sposobem przemysłowym, dokonywana bez utrzymywania w tym celu stałych miejsc sprzedaży poza obrębem gospodarstwa rybnego lub siedziby wykonującego rybołówstwo, **pkt 8 i 9 skreślono**
- 11) sprzedaż po cenach nominalnych znaków opłaty skarbowej, sądowej, notarialnej i paszportowej, znaczków pocztowych oraz urzędowych blankietów wekslowych,
- 12) sprzedaż wyrobów i usług na eksport, z wyjątkiem eksportu wewnętrznego oraz wyrobów określonych przez Ministra Finansów.

2. Za przerób produktów roślinnych i zwierzęcych sposobem przemysłowym w rozumieniu ust. 1 pkt 6 uważa się przetwórstwo polegające na zmianie ich substancji.

3. Za stałe miejsce sprzedaży w rozumieniu ust. 1 pkt 6 i 10 uważa się sklep, budkę lub stale zajmowany stragan.

4. Sprzedaż nabytych na pniu ziemiopłodów i owoców nie korzysta ze zwolnienia od podatku w myśl ust. 1 pkt 6.

Art. 4.

1. Podstawą obliczenia podatku jest obrót.
2. Obrotem, z zastrzeżeniem wyjątków określonych w art. 5-9, jest kwota należna z tytułu świadczeń dokonanych w ramach działalności podlegającej opodatkowaniu wraz z odsetkami z tytułu świadczeń udzielanych na kredyt. W razie określenia należności w naturze, kwotę należną oblicza się według ceny sprzedażnej świadczenia w naturze z dnia wykonania świadczenia. Do obrotu wlicza się również przysługujące dodatki do cen.
3. Nie odlicza się z obrotu strat spowodowanych nieściągnięciem wierzytelności, jak również własnych kosztów podatnika poniesionych przez niego w związku z wykonywaniem działalności, w szczególności z tytułu prowizji komisowej, wynagrodzenia za pośrednictwo, kosztów transportu, należności celnych i kosztów przewozu poniesionych przez przewoźnika.
4. Do obrotu nie wlicza się:
 - 2) udowodnionych kosztów przewozu i ubezpieczenia towarów oraz innych **pkt 1 skreślony** wydatków poniesionych w imieniu i na rachunek kontrahenta, np. kosztów przejazdu, diet pracowników, jak również zwróconych towarów, udzielonych bonifikat i skont oraz sumy odsetek prolongacyjnych, jeżeli zwrot towaru, udzielenie bonifikaty lub skonta albo pobranie odsetek prolongacyjnych dotyczy świadczeń dokonanych w tym samym roku podatkowym, w którym powstał obrót, lub w roku poprzedzającym rok podatkowy.

Art. 5.

Obrotem jest zapłata rzeczywiście otrzymana w roku podatkowym z tytułu:

- 1) wykonywania działalności usługowej w zakresie wolnych zawodów,
- 2) częściowego wykonania świadczenia objętego umową, jeżeli brak jest danych umożliwiających określenie należności za wykonaną w tym roku część świadczenia.

Art. 6.

1. Obrotem z wykonywania robót budowlanych jest kwota wystawionego rachunku zmniejszona o kwoty nie uznane przez zamawiającego.
2. Jeżeli rachunek wystawiony po całkowitym wykonaniu robót budowlanych nie został przez zamawiającego uznany, obrotem jest suma otrzymanych w roku podatkowym zaliczek na poczet należności, a w razie wystawienia rachunków przejściowych - suma wynikająca z tych rachunków. O sumy te zmniejsza się w następnym roku podatkowym obrót obliczony stosownie do ust. 1.
3. Nie wlicza się do obrotu kwot otrzymanych w roku podatkowym tytułem zaliczki na poczet należności za świadczenia wynikające z umowy, jeżeli w tym roku nie przystąpiono do wykonywania tych świadczeń, natomiast w następnym roku po-

datkowym do obrotu wlicza się wszystkie uprzednio otrzymane zaliczki na poczet tych należności.

4. Nie wlicza się do obrotu wartości materiałów powierzonych przez jednostki gospodarki społecznej, jeżeli przy wykonywaniu robót budowlanych dla tych jednostek zostanie ujęta w rachunku za roboty wartość powierzonych materiałów, a wykonawca robót rozliczy się z tych materiałów.
5. U podatników, którzy z tytułu wykonanych robót budowlanych z materiałów własnych na rzecz jednostek gospodarki społecznej rozliczają się ze zużytych materiałów po cenach kosztorysowych, niższych od faktycznie zapłaconych cen detalicznych, i na różnice między tymi cenami wystawiają rachunki, do obrotu nie wlicza się różnic cen uznanych przez zamawiającego.

Art. 7.

1. W razie likwidacji przedsiębiorstwa obrotem jest obliczona według cen rynkowych wartość towarów, wyrobów, półwyrobów, surowców, odpadów i produktów ubocznych powstałych w wyniku produkcji lub wykonywania usług. Nie podlega oddzielnemu opodatkowaniu dokonywana następnie ich sprzedaż przy zachowaniu warunków, które określi Minister Finansów w drodze rozporządzenia.
2. Za likwidację przedsiębiorstwa w rozumieniu ust. 1 uważa się w przedsiębiorstwach handlowych ostateczne zaprzestanie dokonywania zakupu towarów, a w przedsiębiorstwach wytwórczych i usługowych ostateczne zaprzestanie produkcji i wykonywania usług.
3. Nie jest likwidacją w rozumieniu ust. 1 całkowita lub częściowa zmiana branży albo przekształcenie formy prawnej przedsiębiorstwa lub połączenie przedsiębiorstw.

Art. 8.

1. Przy czynnościach maklerskich, czynnościach wynikających z zarządzania funduszami powierniczymi, czynnościach wynikających z umowy agencyjnej lub umowy zlecenia doraźnego pośrednictwa albo umowy komisu, obrotem jest prowizja i inne wynagrodzenia za dokonane usługi, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Jeżeli podmiot prowadzący przedsiębiorstwo maklerskie nabywa papiery wartościowe we własnym imieniu i na własny rachunek celem dalszej odsprzedaży, obrotem jest różnica między przychodem uzyskanym ze sprzedaży papierów wartościowych a kosztem nabycia sprzedanych papierów wartościowych. Koszt nabycia sprzedanych papierów wartościowych ustala się w ten sposób, że do kosztów nabycia poniesionych w danym roku dodaje się wartość papierów wartościowych pozostałych w remanencie na początek roku i odejmuje się wartość papierów wartościowych pozostałych w remanencie na koniec roku. Jeżeli cena nabycia papierów wartościowych pozostałych w remanencie jest wyższa niż ich wartość ustalona według przeciętnego kursu giełdowego z grudnia danego roku bądź ostatniego miesiąca przed dniem sporządzenia remanentu (bilansu), wartość tych papierów ustala się według tego kursu giełdowego.

Art. 9.

Przy opodatkowaniu towarów sprowadzonych lub nadesłanych z zagranicy za obrót uważa się wartość celną tych towarów powiększoną o cło, także w tym przypadku, gdy towary te na podstawie odrębnych przepisów zostały w całości lub w części zwolnione od cła bądź cło zostało zawieszono albo zastosowano preferencyjną stawkę celną.

Art. 9a.

1. Właściwy dla podatnika urząd skarbowy określi wysokość obrotu w drodze oszacowania, w przypadku gdy podatnik wykonał świadczenie dla innej osoby (jednostki) stosując cenę znacznie niższą od ceny stosowanej w danej miejscowości lub na danym rynku, a w toku postępowania udowodnione zostanie, iż niższa cena została zastosowana w wyniku istnienia powiązania między kontrahentem lub osobami pełniącymi u kontrahentów funkcje zarządzające, nadzorcze lub kontrolne, lub gdy zachodzą powiązania o charakterze rodzinnym, kapitałowym, majątkowym lub wynikające ze stosunku pracy. Związek ten istnieje także, gdy którakolwiek z wymienionych osób łączy funkcje zarządzające, nadzorcze lub kontrolne u kontrahentów.
2. Przez pojęcie powiązań rodzinnych, o których mowa w ust. 1, rozumie się małżeństwo oraz pokrewieństwo lub powinowactwo do drugiego stopnia.
3. Przez pojęcie powiązań kapitałowych, o których mowa w ust. 1, rozumie się sytuację, w której jedna z osób lub jeden z kontrahentów posiada lub dysponuje, bezpośrednio lub pośrednio, prawem głosu wynoszącym co najmniej 5 % wszystkich praw głosu.

Art. 10.

1. Stawki podatku obrotowego wynoszą od obrotów z działalności:
 - 1) wytwórczej - 20%
 - 2) usługowej - 5%
 - 3) handlowej - 5%.
2. Minister Finansów może w drodze rozporządzenia, a dla wyrobów spirytusowych i spirytusu w drodze zarządzenia, odpowiednio do wysokości stawek podatku obrotowego określonych dla jednostek gospodarki społecznej, ustalać od obrotów z niektórych rodzajów działalności albo ze sprzedaży określonych wyrobów bądź grup wyrobów stawki podatku obrotowego niższe lub wyższe od wymienionych w ust. 1 oraz określać warunki stosowania tych stawek.
- 2a. Minister Finansów w porozumieniu z Ministrem Współpracy Gospodarczej z Zagranicą określi, w drodze rozporządzenia, wysokość stawek podatku dla towarów sprowadzonych lub nadesłanych z zagranicy.
3. Jeżeli podatnik wykonuje różne rodzaje działalności, z których obrót podlega opodatkowaniu według różnych stawek, do obrotu z każdego rodzaju działalności stosuje się właściwą stawkę.

Art. 11.

1. Urzędy celne w dokumencie odprawy celnej są obowiązane obliczać należny podatek obrotowy od towarów sprowadzonych lub nadesłanych z zagranicy i przekazywać pobrany podatek za okresy 5-dniowe na rachunek urzędu skarbowego właściwego ze względu na siedzibę urzędu celnego w terminie 3 dni po upływie każdego okresu.
2. Osoby i jednostki, o których mowa w art. 1 ust. 1 i 2 są obowiązane wpłacić należny podatek obrotowy do kasy lub na rachunek bankowy urzędu celnego, który dokonał odprawy celnej, w terminie określonym do uiszczenia cła.
3. Jeżeli przyjmuje się zabezpieczenie majątkowe należności celnych, w tym samym trybie powinny być zabezpieczone należności z tytułu podatku obrotowego.
4. Urzędy celne są uprawnione do egzekucji należności z tytułu podatku obrotowego od towarów sprowadzonych lub nadesłanych z zagranicy.
5. W zakresie nie uregulowanym w ust. 1 - 4 stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące rozliczeń z tytułu cła.

Art. 11a.

Podatek obrotowy wynikający z zeznania jest podatkiem należnym za dany rok, chyba że urząd skarbowy wyda decyzję, w której określi podatek w innej wysokości.

Art. 12.

1. Minister Finansów może w drodze rozporządzenia:
 - 1) zwalniać od podatku całkowicie lub częściowo niektóre grupy podatników i poszczególne rodzaje działalności oraz określać warunki tego zwolnienia,
 - 2) wyłączać z obrotu podlegającego opodatkowaniu, w odniesieniu do poszczególnych rodzajów działalności, niektóre składniki obrotu i określać warunki tego wyłączenia,
 - 3) określać wypadki, w których obrotem jest wartość towarów.
2. Minister Finansów, w drodze rozporządzenia określa wykaz wolnych zawodów, o których mowa w art. 5 pkt 1.

Art. 13.

Traci moc dekret z dnia 26 października 1950 r. o podatku obrotowym (Dz.U.Nr 49, poz. 449 z późniejszymi zmianami).